

Relacions internacionals i conflictes a l'època contemporània 2014/2015

Codi: 100358

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500501 Història	OT	4	0
2502758 Humanitats	OT	3	0
2502758 Humanitats	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Francisco José Veiga Rodríguez

Correu electrònic: Francesc.Veiga@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisites

Un coneixement fluid de la Història Contemporània internacional: periodització, fites principals, grans trets evolutius en el social, l'econòmic i el polític. Un mínim coneixement d'anglès, per llegir, almenys, textos acadèmics.

Objectius

La història de les relacions internacionals intenta explicar les diferències entre els estats d'acord amb la diplomàcia, els conflictes o la informació o mútua percepció que posseïen els estats entre si, incloent les diverses forces i situacions que introdueixen variables en cada cas. Per tant, s'intentarà que aquesta assignatura no sigui una mera repetició esquemàtica dels temaris clàssics d'Història contemporània universal que, lògicament, conté per se un component considerable d'història de les relacions internacionals.

El temari arrenca del període de consolidació dels moderns estats europeus i arriba fins a la postguerra freda, al segle XXI. En acabar, l'alumne ha de conèixer com s'han desenvolupat els diversos cicles d'equilibri i conflicte en les relacions internacionals, les grans idees geoestratègiques, els tipus de conflictes i guerres, els objectius dels estats i potències i, en general, l'evolució de les diverses problemàtiques en relacions internacionals, des dels interessos dinàstics del segle XVIII a les tensions per l'aigua del segle XXI.

Competències

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar-ne críticament el desenvolupament.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els processos històrics que condueixen als conflictes bèl·lics.
2. Aprendre de manera autònoma.
3. Avaluar i resoldre críticament els problemes historiogràfics propis dels estudis de la guerra.
4. Comunicar-se tant oralment com per escrit en idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
5. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
6. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
7. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
8. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
9. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
10. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

1. - Punt de partida: el segle XVIII: el sistema d'equilibri inestable de potències equivalents però cada vegada més poderoses.
2. - La Revolució: el nou ordre i les seves distorsions, 1789-1815
3. - El sistema postrevolucionari: la Restauració. Els seus esquerdos i contradiccions, 1816-1848
4. - Reaparició i eclipsi de França. Guerres i reajustaments: 1848-1870
5. - L'era d'Alemanya a Europa i de la Gran Bretanya en el món: els sistemes bismarckians i el Gran Joc: 1871-1914
6. - La Gran Guerra del segle XX (Primera i Segona guerres mundials): 1914-1945
7. - El món bipolar o la segona globalització imperfecta: Guerra Freda i descolonització: 1945-1990
8. - El desequilibri com a ordre: la Postguerra Freda 1991-2008.
9. - Conclusió per al segle XXI: nous protagonistes per a un món multipolar (BRIC, MINT ...), les disfuncions estructurals de la diplomàcia, les guerres de quarta generació, el nou ordre de les corporacions internacionals i el creixent poder relatiu dels estats dins la comunitat internacional

Metodologia

La metodologia docent i les activitats formatives contemplaran aspectes diversos, en la part i proporció que consideri adequada el professor. Per exemple:

Assistència a classes teòriques dirigides per el professor.

Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor.

Lectura comprensiva de textos.

Aprenentatge d'estratègies de recerca d'informació.

Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.

Preparació de presentacions orals.

Estudi personal.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	1, 5, 9
Sessions de seminaris i pràctiques dirigides per el professor	5	0,2	6, 7, 10
Tipus: Supervisades			
Exercicis pautats d'aprenentatge	5	0,2	3, 9, 10
Tutoríes	15	0,6	6, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	45	1,8	2, 6
Lectura de textos. Redacció de treballs, Preparació de comentaris orals i seminaris. Recerca d'informació bibliogràfica	30	1,2	2, 3, 4, 5, 6, 9, 10

Avaluació

Conforme al dictat en la Memòria del Grau, aprovada, l'assignatura s'avaluarà contemplant els punts següents:

- a) Proves escrites (tant parcials com finals), amb nota acumulada que signifiqui fins un 70 % del total de la qualificació màxima a obtenir;
- b) Treballs, ressenyes, resums, comentaris d'anàlisi de textos i altres documents (quadres estadístics, gràfics, mapes, imatges, etc.) i / o preparació de comentaris orals i intervencions de seminari, amb nota acumulada que signifiqui fins un 20 % de la qualificació màxima;
- c) Exposicions i comentaris orals o escrits en les sessions de seminaris de discussió i debat, amb nota acumulada que signifiqui fins un 10 % de la qualificació màxima;

En el seu conjunt, per a superar l'assignatura l'alumne haurà d'obtenir la qualificació de 5 sobre 10. D'altra banda, cada professor podrà marcar, si ho creu útil, uns mínims a assolir en cadascun dels ítems a), b) i c) aquí contemplats.

Això es tradueix en:

- Dues proves escrites (70%)
- Un treball escrit (20%)
- Pràctiques (10%)

S'efectuarà un examen final de reavaluació, en la data que fixi l'administració del centre, destinat a reavaluar als estudiants suspesos en les proves efectuades durant el curs. Per això, els estudiants han d'haver-se presentat a totes les proves que consten en la guia docent de l'assignatura de l'any en curs, i han de haver aprovat el mínim de proves estipulat pel professor.

En qualsevol cas, aquest examen no estarà destinat a millorar la nota ja obtinguda durant l'avaluació continua durant el curs, en cas que sigui aprovat o superior a aprovat.

Advertiments:

Només es reavaluaran les activitats d'avaluació realitzades. Es considerarà com a "no presentat" l'alumne que hagi fet menys del 40% del total de l'avaluació.

La còpia de fonts escrites (internet, llibres, treballs, etc.) suposa un zero en la qualificació de l'exercici i que l'alumne perdi la convocatòria del total de l'assignatura.

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves teòriques escrites	45	4	0,16	5, 9
Pràctiques	10	2	0,08	4, 7, 10
Treballs i exercicis	45	4	0,16	2, 3, 4, 6, 8, 9

Bibliografia

ANDERSON, Perry, El Estado absolutista, Ed. Siglo XXI, Madrid, 2007 (10ª edición; primera en inglés: 1974)

AZNAR FERNÁNDEZ-MONTESINOS, Federico, La ecuación de la guerra, Montesinos, 2011

BALLESTEROS, Ángel, Diplomacia y relaciones internacionales, Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación, Madrid, 2009

BARAÑANO, Ascensión; GARCÍA, José Luis; CÁTEDRA, María y DEVILLARD, Marie J., Diccionario de relaciones interculturales. Diversidad y globalización, Ed. Complutense, Madrid, 2007

BAYLY, C.A., El nacimiento del mundo moderno, 1780-1914. Conexiones y comparaciones globales, Ed. Siglo XXI, Madrid, 2010

BERGGRUEN, Nicolás; GARDELS, Nathan, Gobernanza inteligente para el siglo XXI, Taurus, Madrid, 2012

BLACK, Jeremy, War in the Nineteenth Century, 1800-1914, Polity Press, Cambridge, 2009

BLACK, Jeremy, A History of Diplomacy, Reaktion Books, London, 2010 [Kindle Edition]

BOBBITT, Philip, War, The Shield of Achilles. Peace and the Course of History, Penguin Books, London, 2014

BURBANK, Jane & COOPER, Frederick, Imperios. Una nueva visión de la historia universal, Crítica, Barcelona, 2011

CORM, Georges, Europa y el mito de Occidente. La construcción de una historia, Eds. Península, Barcelona, 2010

DARWIN, John, El sueño del imperio. Auge y caída de las potencias globales, 1400-2000, Taurus, Madrid, 2012

ESCOBAR, Pepe, Globalistan. How the Globalized World is Dissolving Into Liquid War, Nimble Books LLC, 2006

FERNÁNDEZ STEINKO, Armando (Ed.), Delincuencia, finanzas y globalización, Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid, 2013

FIELDHOUSE, David K., Economía e imperio. La expansión de Europa, 1830-1914, Ed. Siglo XXI, Madrid, 1977

FRIEDEN, Jeffry A., Capitalismo global. El trasfondo económico de la historia del siglo XX, Crítica, Barcelona, 2006

FRIEDMAN, George, La próxima década. Los líderes y las potencias que determinarán el mundo que viene, Barcelona, Destino, 2011

GARCÍA PICAZO, Paloma, Teoría breve de relaciones internacionales. ¿Una anatomía del mundo?, Tecnos, Madrid, 2013 (4ª edición)

Gildea Robert (1991), Barricades and Borders. Europe 1800-1914, New York, Oxford University Press. 1991

GONZÁLEZ RODRÍGUEZ, Sergio, Campo de Guerra, Anagrama, Barcelona, 2014

HOWARD, Michael, War in European History, Oxford University Press, 1976

JORDÁN, Javier, Manual de estudios estratégicos y seguridad internacional, Plaza y Valdés, Madrid, 2013

KAPLAN, Robert D., La venganza de la geografía. Cómo los mapas condicionan el destino de las naciones, RBA, Barcelona, 2013

KHANA, Parag, El segundo mundo. Imperios e influencia en el nuevo orden mundial, Paidós, Barcelona, 2008

KISSINGER, Henry, Diplomacia, Ediciones B, Barcelona, 2010 [edición original en inglés: 1994]

MEYER, Karl R., y BRYSAK, Shareen Blair, Torneo de sombras: el Gran Juego y la pugna por la hegemonía en Asia Central, RBA, Barcelona, 1999

NICOLSON, Harold, El congreso de Viena, Ed. Sarpe, 1985

NOYA, Javier, Diplomacia pública para el siglo XXI, Ariel, Barcelona, 2007

POWASKI, Ronald E., La guerra fría. Estados Unidos y la Unión Soviética, 1917-1991, Crítica, Barcelona, 2011

PRASHAD, Vijay, Las naciones oscuras. Una historia del Tercer Mundo, Península, Barcelona, 2012

RENOUVIN, Pierre, Historia de las relaciones internacionales. Siglos XIX y XX, Ed. Akal, Madrid, 1990

SCHROEDER, Paul W., "Política internacional, paz y guerra, 1815-1914" en: BLANNING, T.C.W., El siglo XIX, Crítica, Barcelona, 2002

SHARMA, Ruchir, Países emergentes, Aguilar, Madrid, 2013

TAYLOR, A.J.P., The Origins of the Second World War, Hamish Hamilton, 1961 [actualment, reeditat en Penguin Books]

ULAM, Adam B., La Unión Soviética en la política mundial, 1970-1982, Grupo Editor Latinoamericano, Buenos aires, 1985

VEIGA, Francisco; UCELAY DA CAL, Enrique; DUARTE, Ángel, La paz simulada. Una historia de la Guerra Fría, 1941-1991, Alianza Editorial, Madrid, 1997

VEIGA, Francisco, El desequilibrio como orden. Una historia de la Posguerra Fría, 1990-2008, Alianza Editorial, Madrid, 2009

VEIGA, Francisco, La fábrica de las fronteras. Guerras de secesión yugoslavas, 1991-2001, Alianza Editorial, Madrid, 2011

VEIGA, Francisco y MOURENZA, Andrés (coords.), El retorno de Eurasia, 1991-2011. Veinte años del nuevo gran espacio geoestratégico que abrió paso al siglo XXI, Península, Barcelona, 2012

VEIGA, Francisco y MARTÍN, Pablo, Las guerras de la Gran Guerra, 1914-1923, La Catarata, Madrid, 2014

VILANOVA, Pere, Orden y desorden a escala global, Ed. Síntesis, Madrid, 2006

WALLERSTEIN, Immanuel, Geopolítica y geocultura. Ensayos sobre el moderno sistema mundial, Kairós, Barcelona, 2011 (2ª edición)

WESSELING, Henry L., Divide y vencerás. El reparto de África, 1880-1914, RBA, Barcelona, 2011 (2ª edición)

WRIGHT, D.G., La Europa napoleónica, Alianza Editorial, Madrid, 1999

WOOD, Gordon S., La revolución norteamericana, Mondadori, Barcelona, 2003